ghiară. Pentru filologia maghiară dicţionarul acesta cu tezaurul lui de 25,000 de cuvinte — cu toate numeroasele greşeli de tipar — are foarte mare însemnătate. Cum însă autorul părţilor maghiare: Laskai Csókás Péter (Petrus Monedulatus, dupa moda latinizantă de atunci), ca unul ce învăţase şi trăise în Ardeal — deşi era originar din judeţul Baranya — ştia şi româneşte, şi din când în când face şi câte o observaţie privitoare la limba română (d. e. la cuvântul Deus)[1], cred că cercetarea din partea filologiei române a acestui dicţionar ar aduce ceva folos şi pentru ea.

Bitay Á.

Incă odată Minčol.

La cele privitoare la acest termen[2] mai adaog că el se află ca nume de munte şi în Nord-vestul judeţului Sáros. La poalele acestui Minčol se găseşte cetatea Tarkő care a jucat un rol însemnat în revoluţia ţărănească din 1514[3]. **Bitay Á.**

Date referitoare la chestiunea cuvântului „*vlach*".

Chestiunea aceasta are şi în literatura maghiară un loc însemnat, şi anume în legătură cu chestiunea daco-română.

L. Thallóczy a ţinut o prelegere despre cuvântul *vlach* în şedinţa din 12 Noem. 1901 a Academiei Maghiare, arătând că datele medievale numesc aşa un popor păstor din Bosnia.

Renumitul arheolog din Munkács, *T. Lehóczky*, publică, în revista „Ethnographia"[4], un articol mic, dar important, arătând

[1] Vorbeşte şi despre „Ţara Făgăraşului".

Szily Kálmán în *Nyelvtud.* Ért. XIII. köt. 8 szt. Ki volt Calepinus magyar tolmácsa? a crezut că tâlmaciul pentru partea maghiară a fost iezuitul Szántó István. In revista *Magyar Nyelv*, 1913 (Elnöki megnyitó beszéd) a revenit asupra acestei păreri şi a arătat că autorul maghiar este învăţatul Laskai.

[2] *Dacoromania* I, pp. 117–120 şi II, p. 683.

[3] Márki S, *Dósa György*, Budapest 1913, p. 326. Ar fi de cercetat arhiva acestei cetăţi, adică a familiei proprietare: Tharcsay (Tárczay), fiindcă cetatea aceasta era centrul unui domeniu întins de care se ţineau 26 de localităţi în Sáros şi 6 în Szepes. Márki *l. c.* După termenul de Minčol este de crezut că „Vlachii" documentelor maghiare şi polone au trecut pe aici în cursul cunoscutelor lor migraţiuni schiţate de Miklosich.

[4] Vol. XII, 1901, pp. 103–10

BDU Cluj / Central University Library Cluj

BDD-A14705 © 1922-1923 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 17:59:11

că cuvântul acesta s'a întrebuinţat la Slovacii din nordul Ungariei ca numirea unei ocupaţiuni, propriu zis a păstorului de oi.

Ciobanii din jud. Liptó se numesc *valachi*; baladele, cântecele etc. care vorbesc despre aceşti valachi, se numesc *valasca-doine*, sau cântece.

Incă din 1842 îşi aduce aminte *T. Lehóczky* de o astfel de baladă în care se află versul următor:

„— Všeci boli *valaszi*,
A len jeden Kompan
Chitili ho za *vlaszi*.
Metali ho szemtan".

Adică: „Erau toţi ciobani şi numai unul student, s'au apucat de părul lui şi l'au împins..."

Intr'o doină se plânge baciul, că ciobanul — *valach* — nu vine la vreme să mulgă oile. Pe urmă se dovedeşte, că de aceea nu vine, fiindcă l-au dus ca soldat.

„Bača sa čuduje, čo *valach* ne ide?
Bača ovce doji, *valach* nic nechodi.
Uz sa tie ovečky hore grunom pasu:
Valach ma kol seba už vojansku chasú".

Adică: „Se miră baciul, de ce nu vine ciobanul, baciul mulge oile, ciobanul umblă departe. Turma paşte la colină, ciobanul se plimbă acum în haine milităreşti".

T. Lehóczky, mai dă alte 5 exemple din care se vede că cuvântul *valach* la Slovaci nu însemnează naţiune, ci ocupaţiune, e numele păcurarului, sau ciobanului, al ciorângului, cu un cuvânt: al îngrijitorului oilor. **M. Roska.**

„Urmarea lui Christos" în românește.

Pentru completarea ştirilor ce avem despre activitatea traducătorilor noştri din sec. al XVIII-lea, vom rezumă în cele ce urmează diferitele traduceri ce s'au făcut cărţii „Imitatio Christi", în limba română.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cea mai veche tălmăcire, „după limba grecească", datează din 1774, April 8, datorită dascălului ardelean Ioan Duma din Braşov, şi poartă titlul: „Mângăerea sau urmarea lui Hristos". In „*Revista istorică*" [1] am cercetat această traducere, după un

[1] Pe 1915, p. 70 şi urm.

BDD-A14705 © 1922-1923 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 17:59:11